

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi ucca 22. Lem. Telefon: 23-33. Kiadóhivatal, közönségszolgálat és legyártó: Aradi ucca 8. Telefon: 13-06. Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 26-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged.

Szombat, 1931 február 14

Ára 16 fillér

VII. évfolyam, 36. szám

ELŐFIZETÉS: Havi ára helyben 3.20, vidéken és Budapesten 3.60, külföldön 6.40 pengő. - Egyes szám ára hétköznap 16, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele tartja szerinti. Megfelelő hűtő kivételével naponta rendel.

A szegedi írók elnökének beszéde

Nem értünk egyet a Dugonics-Társaság érdemes elnökének azzal a hatásos beszédével, amelyet a színház ügyében a közgyűlésen elmondott. A beszéd azon a napon hangzott el, amelyen nyilvánosságra került, hogy az olasz drámairodalom egyik legújabb termékét Mussolini írta, hogy ezt a terméket a Nemzeti Színház megvette előadásra, lefordíttatja és természetesen még az idén előadja. A Nemzeti Színháznak ez ellen a terve ellen senkinek se lehet kifogása. Mussolini drámájának előadásához bizonyára nem az a jogcím, hogy az illusztris szerző a szövetséges Olaszország diktátora vagy hogy megalapítója, beszerzője, éltetője és vezére annak az olasz állami fasiszmusnak, amelynek jobboldali berkeiben nemcsak sok csodálója és hódolója, hanem átültetésre hajlamos híve és igrige is van. Mussolini kiváló ember. Mindig kiváló volt. Kiváló volt mint szocialista. Mint antimilitarista. Mint militarista. Mint fasiszta. Mint ellenzéi. Mint pártvezér. Mint kormány pártvezér. Mint miniszterelnök. Mint a demokrácia követelője. Mint diktátor. Aki bokros közéleti pályáján ilyen sokoldalúsággal tűndökölt, mért ne lehetne kiváló mint drámaíró is?

De akkor, amikor a Dugonics-Társaság érdemes elnökének hatásos beszéde a közgyűlésen elhangzott, eszünkbe jutott, hogy van Mussolininek egy érdemes honfitársa. Kecskeméti, telt arcú, nyugtalanul kíváncsi nézősű, erős testalkatú ember. Politikusi sose volt. Közéleti faktor se. Nem szerkesztett fasiszta újságot, ami a mi viszonyainkra és nyelvünkre átültetve annyit jelent, hogy nem volt kurzusújság szerkesztője. De tanítóskodott. Sokáig. Évtizedekig. Mint író későn kezdte. Jóval túl volt már azon a koron, amelyben a papájuk ki szokta házasítani a precízen nevelt, engedelmes s a házasságkötési ceremóniák közben is folyton arra gondoló ifjakat, hogy rendes ember leghehetőnyabban a gazdasági krízis ellen szereli fel magát. Pirandellónak hívják az illető 64 éves fiatal embert. Neve és írói génusza világhírességet foglalkoztat. Az ő munkáinak az előadásával is siethetne a Nemzeti Színház. Ha nem irodalmi értékük és érdekességük miatt, az olasz barátság és a diktátor kedvéért. Ki ajánlja be azonban Molnár Ferencet szegényre a Nemzeti Színház nagyhatalmú és zord kritikájú vezetőségének? Meg kell elégednie a bécsi Kamaraszínházzal, a berlini Reinhardt-színházzal, a londoni és az ausztráliai nyilvánossággal és azzal, hogy becsületrendet kapott Párisban, hogy vendége volt az Egyesült Államok elnökének és hogy meghívót kapott arra az estélyre, amelyet a német birodalom történelmi nevű elnöke adott a Berlinben tartózkodó magyar miniszterelnök tiszteletére. A Nemzeti Színház kapui nem Romain Rolland, hanem Pekár Gyula Dantonjának nyitnak meg. A Shaw-rajongó Hevesi Sándor, aki valóságos forradalmi szellemű méltatásban foglalkozik a világnagyságok közé emelkedett angol költővel, aki ír, fordít, esztétizál, igazgat, dramatizál és Shakespearet magasztal, beengedte a Nemzeti Színházba sokorópátkai Szabó Istvánt és Zsirkay Jánost, de nem rohant megszerezni legalább a Kamaraszínház részére Molnár Ferenc egyik-másik legújabb remekét, amelyek vívmányt és fejlődési fokot jelentenek a drámaírás technikai vívódásának

mai korszakában.

Ugyanez a szellem honosodott meg a szegedi színházban a házikezeléssel, áttörésmálva a helyi méretekhez és a helyi viszonyokhoz. Ha Tarnay megmondhatná, hogy havonként hány száz pengőt kellett kifizetni olyan színészeknek, akiket erőszakkal protezsztáltak be és akiket nem tudott használni. A külvárosi elnök hiába tiltakozott a közgyűlésen a színház igazgatóválasztással kapcsolatosan elhangzott vád ellen. Ezt a vádat igazolta a közgyűlés tagjainak a többsége, amikor az igazgatóválasztás egyezben átgondolt jogát megvonta a kisgyűléstől és a polgármesterre ruházta. A nyílt bizalmatlanságnak ez a határozata bizonyára nem azért jött létre, mert a közgyűlés tagjainak nagy többsége azon a véleményen volt, hogy a kisgyűlés jól, kizárólag a város és a színház érdekeinek szem előtt tartásával döntött, amikor Kürthy Györgyre bízta a házikezelés színház igazgatását. A házikezelés fércmunkákkal remekelt, amikor az egyetemi ünnepségekkel kapcsolatosan felénk irányult az egész ország figyelme, karácsonykor az éjjeli élet misztériumainak bolygatásával ünnepelt és megvalósította a kísérleti színpadot. A kísérleti színpad agyonfárasztotta a színészeket, akiknek egy-két előadás kedvéért kellett megtanulniuk szerepeket. Hozzájárult a közönségnek a színháztól való elidegenítéséhez s egyéb hibák és bűnök mellett része volt abban, hogy a kasszaberaport beszámolt 46, meg 78 pengős házakról is. Szegeden! 1931-ben! Napi 1500 pengő kiadás mellett! Harsányi Zsoltot, Sik Sándort, Ráczot és Jungot anélkül is lehetett volna hozni, hogy a szegedi színpadot deklaszifikálják abból a szobából, ahonnan a művészi emelke-

dettség és emelkedés számára kellett volna az iramot diktálni.

A Nemzeti Színház életében felbuggyandó szépségfoltokat hatalmas erőtegyezők ellensúlyozzák. Közönség az országnak majdnem az egész területéről. Kiváló színészek gazdag gárdája, élükön a robusztus erejű, egész Európában pártját ritkító Csontos Gyulával. Kísiklások mellett is kiváló műsor, elszínezések mellett is érdekfeszítő rendezés és hibák mellett is elmélyedő színészi munkák. De mit produkál a szegedi színház azért a 300 ezer pengőért, amibe az idén kerül? Irodalmi és művészi leépítést, színháztorvényszerű igazgalmakat, öltözői botrányokat és társadalmi pikantériákat. A legidegenebbül ma az a szellem van benne, amelynek képviselésében védelmére kell a Dugonics-Társaság elnöke.

A színháznak papíron 124 ezer pengő szubvenciója volt eddig. A valóságban a házikezelés minden éve sokkal többet került. Ezt a bizonytalan, de hatalmas összeget a csütörtöki közgyűlési határozat fixírozta 60 ezer pengőben. Ennél többet nem szabad elkölteni a színházra. A saját zsebére gazdálkodó igazgató majd megnézi a garast. A lakosság, amelyet százezer gond és baj eseszt és emeszt, szeretné végét látni a színházi komédiáknak. Ne teremtsenek olyan helyzetet, hogy a csütörtöki közgyűlésen kreált kinevezési rendszerben is megintogjon a bizalom. Magas protekciók nem kerülhetnek többet a város százezeire. A színház igazgatói székébe csak olyan ember kerülhet, akinek van irodalmi neveltsége, művészi rátermettsége, adminisztrációs tudása, kifoghatatlan ügybuzgalma, tapasztalata, fáradhatatlansága és elegendő — pénze.

Hathetes küzdelem után hétfőn megszűnik az angol textilsztrájk

A gyárak megszűnnek 350.000 munkás kizárását

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Londonból jelentik: A textilipari konfliktusban pénteken jelentős fordulat állott be. A textilipari vállalatok megbízottai értekezletet tartottak Manchesterben és úgy határoztak,

hogy az angol textilipar súlyos helyzetére való tekintettel a munkáskizárást megszüntetik és hétfőn újból megkezdik a munkát. A textilipari sztrájk hat hétig tartott és 350 ezer munkást sújtott.

Az árvíz katasztrófális pusztítása Vlkovban

A hatóságok elrendelték a város kiürítését

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Bukarestből jelentik: A Duna alsó folyásában pusztító árvíz katasztrófális arányokat ölt. Vlkovban a helyzet kétségbeesztő. A lakosság egyrésze nem tudott kimenekülni az árterületről, a házak emeletén várja a mentőcsapatok érkezését. Az emeleti ablakokban asszo-

nyokat látni, akik gyermeküket szorítják magukhoz és sirva könyörögnek a csónakosoknak, hogy mentse meg őket.

A hatóságok elrendelték a város kiürítését. 800 kocsi küldték Vlkov határához a lakosság vagyonának elszállítására. Egy angol jégtörő Szulina felől uton van Vlkov felé.

A Romániában egyre súlyosodó bajok miatt a parasztpárt hazahívja Maniut

Károly király rovincsolást tart a hivatalokban

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt bukaresti értesülése szerint a vezető nemzeti pa-

rasztpárt úgy határozott, hogy sürgősen hazahívja Maniu Gyulát, aki ezidőszent a Riviérán üdül. A parasztpárt állítólag nincs meg-